

Vale, mi suasissime Michael! quam optime, et mihi quam diutissime superstes; neque tui amantissimum, dum adhuc vivo, redama; mortuum postea, quod breui futurum iam nimium praesagio, pia memoria prosequere. Scripsi Pestini, Mense Julio, Anno MDCCCIII.

Közli: DR. RÉCSEY VIKTOR.

JÁSZAI PÁL NAPLÓJA.

— Tizennegyedik közlemény. —

29. Szombaton. Reggel 6 órakor Szirákról kiindulván 10 órára Kis Bagra értünk; Sámuel Gróf már akkor ott volt s Üzseni is ugyanakkor megérkezett a komornával; s mikorára már mi megebédeltünk, akkor érkeztek a Grófék mindnyájan, — délután mintegy 6 óra tájban be értünk Pestre, legelőször is Apostollal találkoztam a ki feljövén hozzám, alig mondotta ki, hogy Patay Jancsi Pesten van a midőn Jancsi egyszerre csak belép, — kérdezőn hogy hol jár? — azt felelte, hogy engem akarván látni elszökött az apjától éjszaka, ekkor nálam keveset mulatván, elment a theatumba, theatrum után ismét eljövén hozzám, holnapra meghitt Patay Józsihoz ebédre, s együtt elmentünk Bay Miklóshoz, s ott találtuk Kandó Ferit is, a ki nagyon megbosszantott, mert midőn vacsorára csengtetek én is lementem, s a mint meglátott, ezt mondotta : „No! hál' Istennek, a Tekintetes úr is itt van!” s én ezért megharagudván, bár nagyon hitt vissza, vacsorálni be nem mentem. Igen szép tiszta meleg idő volt.

30. Vasárnap. Délig holmimat pakolgattam, Jancsi korán nálam termett, s ez éjjel imitt-amott, talán nem is a legjobb helyeken kószálván, még levetkezett s lefeküdt, Azután elmentünk Patay Józsihoz, s Jancsi azt nyilatkoztatván ki, hogy nékie az én kedvemért nagy vágyása volna a Cancelláriához menni, nagyon kért, hogy ne hagyjam benne ezen jó gondolat szikráját elaludni. Jancsi azonnal el is jött velem a Grófhöz megtudni azt, ha vajjon a Cancelláriához leendő, bejövételre szükséges-e a Prókátori Censurát letenni, — s a Gróftól azt az értesítést kapván hogy szükséges, azt mondotta, hogy Novemberben fel jön Pestre s letevén a Censurát, a tavaszra még Bécsben lesz; be ment a Grófnéhoz s kérte hogy ajánlja Reviczkynek. Én a Grófhöz bemenvén, azt mondotta, hogy sebes kocsin menjek fel utána mennél előbb Bécsbe, s ha csak lehet semmit se késsek, a leendő szállásunk nevét fel irta (Universitäts-Platiz, Pidolisches Haus) s 50 ftot adott a kezembe uti költségre, azzal az ígérettel, hogy Bécsben egyéb költségeimről külön fog számolni. Én ebédre Jancsival elmentem Patay Jósához, s onnat visszajövén, megvártam míg a Grófék elindultak mindnyájan Pomázra; azután elmentem Balogh Imréhez a várba, a hol találtam Vidát és Sós Jancsit. Itt Imre hosszasan elbeszélte egy bécsi k... vával való romános szerelmeit, a ki magát Kállay kisasszonynak adta ki, s már jegyet is váltott vele, s kevésbe mult, hogy el nem vette; annakutána a Fortunához mentünk vacsorálni, s ottan az ő »praeclarus« Calculussát be ittuk. Szép tiszta meleg idő volt.

Október 1. Hétfőn. Reggel átmentem Budára a Postára, megtudni,

hogy mikor megyen a gyorskocsi, — de már helyet a jövő Vasárnapig nem kaphatván, visszajöttem Pestre, s a Fejér Hajónál egy Pozsonyi Land-kocsissal megalkudtam 9 ezüst forintban Bécsig. Délelőtt pakolgtattam; ebédem a Csillagnál voltam, ebéd után egy darabig Patay Józsefnél mulattam, annakutána Kandó Ferihez mentem s Kovács E. alispántól a szakácsnak passust kértem, innen haza mentem, pakolgtattam. Király Laczi is volt nálam s egy levelet adott a kezembe, hogy azt Bécsben adjam által az öcscsének a Gárdistának. Szép tiszta meleg idő volt.

2. *Kedden.* Reggel Patay Jancsitól s Kandó Feritől elbúcsúzáván által mentem a Fejér hajóhoz, de csak 1 $\frac{1}{2}$ óraker délután indultunk el. Hálásra Leányvárra jöttünk. A velem utazók e következők voltak: Semsey Jónak lengyel születésű szakácsa, — egy pozsonyi asszony egy kis leányával és 2 Erdélyi száz medicus. Tiszta idő volt.

3. *Szerdán.* Korán megindulván, éjszakára Aranyoson túl egy helységbe jöttünk szállásra Rév-Komáromon keresztül, melynek nevét mindazáltal elfelejtettem. Meleg idő volt.

4. *Csütörtökön,* éjszakára a Csallóközön keresztül Pozsonyba jöttünk, s ott a 3 zöld fához szállottunk, a hol találkoztam Ragályi Tamással s a vejével Losonczy Károlylyal, kik hasonlóan Bécsbe szándékoznak. Meleg idő volt.

5. *Pénteken.* Reggel Pozsonyból kiindulván alig hagytuk el az országot, midőn Wolfsthálnál két német előnkbe áll, s erősen kérdezi, ha nincs-e valamink ami vám alá tartoznék, én többször mondom hogy nincsen, s végtére elunván hasztalan felelgetni hogy nincsen, haragosan felelém, hogy ha semmi nincsen, csak nem mondhatom hogy van, — s ő erre tüzesen azt felelte, hogy már mostan csak azért is ott kell maradnunk s mindent lepakolnunk — hogy úgy beszélek — azonban csak nézte a kocsinkat, s se a vizsgáláshoz hozzá nem fogott, sem pedig el nem bocsátott, — s talán estig is ott mulattunk volna, ha a Semsey szakácsa meg nem mondotta volna nekie, hogy ki vagyok, s így magát meghajtván szabadon nem eresztett volna. A Bécsi lineán sokkal embersegebben fogadtak, — s minthogy estve vala, — holminket a vámra küldvén, azonnal felszabadítottak. A Semsey szakácsa már Bécsben jártas levén, a Pidol-féle házhoz is elvezetett, de a Gróf még ekkor a régi szállásán vala, s a Pidól inasa oda is elvezete. Itt a Gróf éjszakára a Laczi szobájába rendelvén, emlité, hogy holnap fogunk az új szállásra menni. Meleg idő volt.

6. *Szombaton.* Reggel a Pidól házhoz az Universitas Piaczára által mentünk. Baranyaival is találkoztunk. Délig a vámról holmimat elhozattam, s a Gróf a szobámat, mely elég tágas s világos, és mobiliáimat, melyek szinte elég csinosak, kimutatta; délben a Stadt Londonnál ebédeltem, még pedig a járást nem tudván, csak alól az ivó szobában. Egész délután itthon voltam, holmimat rendeztettem, s a Gróf bútorait hordókra és szobáit tisztítókra felügyeltem. Meleg idő volt.

7. *Vasárnap.* Reggel elmentem kávézni Laczival; annakutána Kunch Lajos hozzám jövéen, beszélette, hogy mennyire megcsalatkozott reményében, — mert a Gárda mértéket meg nem ütötte, most a Gróf Ditrick

Cancelláriájában van, minden nap egy bankó frtot kap s abból tengődik; 4-kor elmentem ebédelni a Stadt Londonhoz, s 5-kor Molnár Istvánhoz a jövődöbeli Pataki Professorhoz, s onnét haza jöve Reviczkyhez instantiát készítettem. Kunch említvén, hogy neki is dolga van Reviczkyvel, úgy egyeztünk, hogy kedden délbe együtt megyünk el hozzá. A Gróf mondotta reggel, hogy már beszélt erántam Reviczkyvel, s bár azt felelte, hogy most igen nehéz bevenni akárkit is Conceptualis Practicansnak, minthogy igen sokan vagynak, mindazáltal az ő kedvéért megígérte, hogy engemet beveszen s nem is tett erántam semmi difficultást. Hivesebb idő volt.

8. *Hétfőn.* Reggel Laczival kávézni, onnan a Cancelláriába mentem s ott tudakozván hogy mikor beszélhetek a főcancelláriussal azt felelték, hogy akármely napon 12 órától 1-ig kivéven Csütörtököt és Pénteket, haza jöven, ebédig *Oroszt* olvastam, — ebéd után Gróf Bethlen jött hozzánk s csaknem 11 óráig vele beszélgettünk. Hives borúlt idő volt.

9. *Kedden.* Tegnap az instantiámat a Gróf által némely szavakban megigazittatván, — ma reggel azt leirtam, — egyszersmind a Gróf behivatván, két levelet adott a kezembe hogy irjam le; egyet Reviczkynek szólót az iránt, hogy az országos munkák mennél előbbi megvizsgálása iránt a Szabolcs vgyei alispánt mai napon ismét felszólította; a másikat pedig Patay V. Ispánnak szólót a most említett tárgyban. 12 óra után magyar ruhába felöltözvén, el mentem a főcancelláriushoz s az esedező leveletem által adtam; — ebédnél nagyon nevette mind a Gróf, mind a Grófné midőn elbeszéletem a véle esett történetemet. A Grófné ennek a matériának a következésében Patay Jancsit is felhozta ilyen formán: »hát Patay is censurát akar tenni s ide feljönni, pedig az olyan embereknek jobb el maradni a kik úgy viselik magokat mint ő a Hevesi restauráción, — én nem tudom, hogy lehet némely ember olyan gondolatlan, — s még Bekknének dicsekedett, hogy ő az asztralra felállt s ott a szájába kiabált az Érseknek, — s olyan szemtelen hogy a hol sem nem lakik, sem birtoka nincsen, oda megyen kiabálni, s én a mint mondám néki, hogy a Personális egy kissé gáncsos ember, azért hogy ezen czéljáról tegyen le; azt felelte hogy ő megmondja a Personálisnak, hogy ő igyekezett, hogy ő jól tanult, s hogy ő nem azért tanult, hogy confundálják s. a. t. a melyekből kiláttam, hogy a Patay ház nem igen kedves a Grófné előtt, — ebéd után elmentem a Gróf részére borokat nézni. Lenkeytől is az ú. n. *zöld hordótól* mutatót is hoztam; — a Grófnak a Lenkeyé tetszett. Estve *Oroszt* olvastam. Hives borus idő volt.

10. *Szerdán.* Reggel elvittem az egyik levelet a postára, a másikat Reviczkynek, — annak utána elmentem Lenkeyhez, s megmondottam hogy a 40. frtos borból 8 akót, a 24-esből pedig 2 akót küldjön. Ebéden a Grófék Csáky Antalnál levén, csak egyedül ebédeltem; — ebéd után a borokat lerakattam, s estve felé az atyámnak e következő levelet irtam: »D. K. U. A! — Ezen temérdek városba a f. hónap 5-én szerencsésen megérkezvén, s azóta dolgaimat úgy a hogy rendbe szedvén, fiui kötelességemnek tartom D. K. U. Atyámat jelen állapotom felől környüállásosan tudósítani. A mi lakásomat illeti: szállásunk van az Egyetem

terén a Pidói házában, az első emeletben, szobám elég tágas, világos és csinosan bútorozott. Mielőtt itt vagyok, mind újabb újabb jeleit tapasztalom a Gróf erántami kegyességének; minekelőtte megérkeztem volna, a Cancellár ő Excánál már megtette erántam a lépéseket, s bár a mint a Gróf mondá: ő Ex-ja azt világosan kinyilatkoztatta is, hogy mostan csak igen nehezen veszen be akárkit is Conceptualis Practicansnak, mint-hogy nagyon sokan vagynak, az ő kedveért mindazáltal ezt is megselekszi, s nem tesz reám nézve semmi difficultást. Tegnap az esedező levelemet elkészítvén, s a mlgos Gróf által is ált nézetvén, személyesen megjelentem a fő Cancellárnál. A Mlgos Gróf által már előre meg valék tanítva, hogy jelentsem ki, hogy én vagyok az, a kit ő ajánlott, — különben a mint a következőzés is megmutatta, nehezen boldogulok vala. A mint a fő Cancellárhoz beléptem, ő így szólított meg: »No, fiam! hát mi jót keresel?« Én ekkor annak rende szerént elkezdém esedezésemet, s még czélatmat ki sem jelentvén, ő az okleveleimet által veszi, nevemet megkérdezi, az esedező levelemen levő, ezen rövid extractust: *fine hauriendae praxeos Cancellarium R. H. A. accedere cupientis* átolvassa, s ezen kedvetlen választ adja; fiam! teljes lehetetlen, mert nagyon sokan vagyunk, — minek csábitsalak ide benneteket, minek ígérjek, ha azután ígéretemet nem teljesíthetem? — Ekkor én a Gróftól vett útasításomhoz nyúlék, s alig mondám ki hogy Gróf Teleky József Ő Nagysága által már ajánlva vagyok, midőn ő is egészen másképen fordítá beszédét, s egész kegyességgel ezt felclé: Teleky! — hát te vagy az? már az más kérdés! ha Teleky pártfogásába veszen, úgy reménylhetsz, bizhatsz; — hát ez a magad írása? — én felelém: igenis kegyelmes Uram! — azzal ő; No isten áldjon meg fiam! — úgymond, okleveleimet el vette s belsőbb szobájába bement. No most már minden nap várom a resolutiót s feleskettetést, a mely két-három napnál nehezen fog továbbra maradni. Most minthogy a szobák a Grófné számára szükségesegek, az ifjú Gróf velem lakik; nagyon jól vagyok vele ezen ösmeretlen városban mert minden hová elvezet. Bethlen Gróf mindennapos nálunk, s most ismét igen jó barátságát érezteti velem, — ő már tiszt. Concipista. Ha levelet ir d. k. u. a. titulusom e lesz; »per J. R. Hungariae jurato fori utriusque Causarum Advocato, ICottus Szabolcsiensis Tabulae Judriae Assessori et ad Excelsam Cancellariam Ream. Hgr. A. Conceptuali Practicanti.« D. K. Asszonyám kezeit csókolom, kedves testvéreimmel együtt, s szülei kegyeikbe továbbra is ajánlott vagyok. stb. Hives idő volt.

11. *Csütörtökön.* Reggel a bátyámnak írtam egy hasonló foglalatú levelet; annak utána egész nap a Hoffmann Garantiáját olvastam, Hives idő volt.

12. *Pénteken.* A Migos Gróf egy pár levelet adott letisztázni, — egyet Gróf Dessewffy Józsefnek a Kazinczy Ferencz munkái tárgyában, — másat Pesth vármegyének egy bizonyos Kis Károly munkája kiadatásá-eránt; mely a Pesti Archivumban van. Ebéden a Grófék mindnyájan Gróf Reviczkyknél levén, én egyedül voltam itthon. Ebéd után Bethlen jött ide s estig beszélgettünk. Estve mondotta Laczi, hogy a Grófhhoz már megérkezett a praesidialis levél a fő Cancelláriustól, melyben hivatalosan tud-

tára adatik, hogy még ebben az esztendőben elkezdődik a Diaeta. A terminusa még nem tudatik. Oct. 28-án elindulnak a Regálisok. Hives idő volt. Ma kaptam Bécsben először reggelit.

13. *Szombaton.* Reggel elmentem Dusekhez a praesidialis Secretárius-hoz megtudni, ha vajjon a Recursusomra a fő Cancellárius nem adta-e még ki a resolútiót, — de nem találván, visszajöttem s Shakespeare Othellóját olvastam délig, — 12 után ismét elmentem Dusekhez s azt a választ kapám tőle: »holnapután tessék jönni kedves barátom,« — ebéd után elindultam Baranyayhoz s Molnárral egyetemben épen a glacén találván, elmentünk Patay Professorhoz, a kitől az atyám levelét s a krágljaimat által vettem. Estve ismét Othellót olvastam. Szép tiszta idő volt.

14. *Vasárnap.* Reggel a Gróf egy Patay Istvánnak szóló levelet adott át letisztáznai, — melynek foglalatja vala, hogy, ő felsége még ebben az esztendőben országgyűlését kívánván tartani, s a kir. meghívó levelek kevés idő mulva megérkezvén, Nov. 6-ra hirdessen a V. Ispán Kálloba közgyűlést, melyen maga a Gróf is meg fog jelenni s Diaetai követei fognak választatni. Ennek leirata után Hoffman garantiáját olvastam egész nap. Bethlen ebéden s vacsorán is nálunk volt. Egész nap esős idő volt.

15. *Hétfőn.* Délig Hoffmant olvastam, 12 után ismét elmentem Dusekhez, de ismét csak azt válaszolta, hogy »certe nondum habuit sua Excel. tempus, — sed jam hoc fiet.« Ebéden az öreg Zeyk Erdélyből a fiával és Bethlen voltak nálunk, ez utóbbi vacsorán is. Vacsora után 12-óráig Hoffmant olvastam. Esős idő volt.

16. *Kedden.* Délig Shakespearenek 6. Henrik nevű darabját olvastam. A Grófék mindnyájan a fő Cancelláriusnál voltak ebéden. Hives idő volt.

17. *Szerdán,* 12-ig Hoffmant olvastam, 12 után elmentem Dusekhez, de sok dolga levén, meghagyta, hogy senkit ne erresszenek be hozzá, — s így reinfecta nekem is visszakelleték jönnöm; haza jövén, Király Lajos jött a Grófnéhoz, a bátyjától hozott levelet nekie által adtam, s nagyon kért hogy látogassam meg a Gárda háznál. Ebéden Döbrentey volt nálunk. Borús idő volt.

18. *Csütörtökön.* 12-ig Hoffmant olvastam, akkor elmentem Dusekhez, a ki igen nyájasan fogadott, »per kedves barátom« tractált, s azt mondotta hogy a resolútiót Laczinak már által adta, a ki csakugyan el is hozta, — a Gróf ebédnél mindjárt curiosus volt iránta s azt mondotta, hogy holnap 9 óra előtt menjek el Kussevicshez, mivel Sessio lesz, s eskettessem fel magamat. Ebéd után Bethlen volt nálam. Hives idő volt.

19. *Pénteken.* Reggel felöltöztem magyar ruhába, hogy Kussevicshez elmenjek; de a Gróf behivatván s egy instantiát adván a kezembe letisztálás végett, melyben Reviczkytól a követválasztásra 3 heti szabadságot kér, — az időt annak írásával eltöltvén, elkéstem, — így tehát ismét levetkeztem s a Gróf bureaujában Naményit fel kerestem, a ki nagy szivességet mutatott erántam, ő azt mondotta, hogy a felesküvésre nem szükséges magyar ruhában mennem, épen ha a Consiliáriusokat és a

Cancellariusokat is sorba kívánám jární, a mit illő hogy megtegyek, s azt mondotta, hogy szeretné ha abba a bureaubá mennék én is. Ebédén a Grófék mindnyájan Reviczkyknél voltak. Ebéd után elmentem Baranyayhoz, oda jött két más idegen magyar is, kik közül az egyik nagyon panaszkodott, hogy ámbár Debreczenben Senior volt, mégis itt az Univerzitásban nem akarják a medicába bevenni. A vacsoránál ismét kérdezte a Gróf, hogy miben van már a dolgom. Szép idő volt.

20. *Szombat.* Reggel elmentem Kussevichot felkeresni, de beteg lévén, csak a Secretáriusával, Gálival beszélhettem, a ki Recursusomat által vette, s azt mondotta hogy holnap menjek el. Nagyon barátságosan beszélt velem. A Grófék mindnyájan Csáky Antalnál voltak ebédén. Szép idő volt.

21. *Vasárnap.* Reggel 7 órakor a Grófné elutazott haza Magyarországra, én 9¹/₂-ig Hoffmant olvastam, annak utánna elmentem a Gárdaházhoz, Király Lajost épen a Glacén találtam; ő beszéllette, hogy a jövő nyáron 24 gárdista fog elmenni, az öcsémre nézve jó lesz Sebessel beszélni; s ha feljön, a Grófnétől ismét ajánló levelet hozni; 10 után tőle eljöttem vissza a Cancelláriához s ott Gálit épen találván, ő azt mondotta, hogy holnap 11 órakor jőjtek el, fel fognak esketni. Ebéd után elmentem Molnárékhoz, oda jött Kunch Lajos, később Barkassy is, a kivel nagyon jó barátságba léptem, s bár az előtt nem ismert legyen is, mihelyt a szobába belépett, azonnal mondotta hogy én bizonyosan az vagyok, a kít ő régen kíván már látni. Innét haza jövén együtt, be jött hozzám is, s egy ideig nálam mulatott 11 óráig (minthogy már mátol fogva nem fogunk vacsorálni.) Hoffmant olvastam. Szép meleg idő volt.

22. *Hétfőn.* Reggel felöltöztem ugyan magyar ruhába, de megmondván aztat, hogy amúgy a fiákerre sem kell költenem, ismét levetkeztem s csak német ruhába mentem a Kussevich bureaubájába, — innét a Secretarius Gálii bevezetett a Registraturába s ott a praeses felesketvén a titoktartásra, egy Reversalis formulát adott a kezembe, hogy odahaza a szerint készítsek egy Reversalist a magam neve aláírása s pecsétje alatt a felől, hogy semmi titkos társaságnak tagja nem vagyok; ezután bevitték a Protocollumi hivatalba, a hol a praeses megkérdezvén, hogy melyik vármegyéből való s mennyire vagyok a német nyelvben, azt mondotta, hogy holnap 9-kor jelenjek meg, s már akkor lesz helyem assignálva. Én hazajövén, a Reversalist elkészítettem. Ebéd után 11-ig olvastam. Hoffmann 1-ső darabját elvégeztem. Döbrentey is mulatott nálam vagy egy félórát. Tiszta, de szeles idő volt.

23. *Kedden.* 8¹/₂-kor a Gróf behivatván egy Patay V. Ispánnak szóló levelet adott át letisztázní, melyben írja, hogy nov. 4-kén Kállóban szándékozáván lenni, szeretné ha akkorára ő is ott lenne, és hogy Laczi-tól a lovakat rendelje meg, — míg ezt leírtam, a 9 óra elmúlt s csak 1 fert. 10-re érhettem a hivatalba; ott mindjárt helyet s a Kussevich departamentumába assignáltak, — de még munka nem érkeztvén, a Haulik Püspök Departamentumabeli Consignátiókat irtam le a Praesidium számára, a mellettem dolgozó Mankovich adott utasításokat. 1¹/₂-kor eljöttem. Mind a bemeneteletem, mind az eljöveteletem egy seriesre fel

kelle irnom, e mellett egy másra nevemet, életidőmet, vallásomat s más egyéb állapotomat, karakteremet illető tárgyakat; — ebédig a *Memoires des troubles de Hongrie* nevű könyvet olvastam; ebéd után 6-tod félíg bent beszélgettem a Gróffal; kérdezősködött tőlem, ha vajjon a nemzetiségemből valaki szolgált-e már a Cancellárránál, és hogy hogy mulatom Bécsben magamat? 5 $\frac{1}{2}$ -kor kerestem Barkassyt, onnan lementünk a Kaiser v. Oesterreich nevű vendégfogadóba, ott volt egy Báró Szörényi nevű is; emlegette, hogy már utolsó levén a familiában, Tornallyay Laczit a bátyja vejét adoptálni akarja. Innen haza jövéen 11-ig Hoffmann 2-dik darabját olvasgattam. Hives idő volt.

24. *Szerdán.* 9—2 óráig a hivatalban voltam; a mai munkáim között semmi egyéb nevezetes dolog elő nem fordult, a Verőcze Vgyei V. Ispán tudósításánál, melyben írja, hogy a Dráván egy 250 emberrel terhelt hajó hirtelen elsüllyedvén, csak 10 ember szabadulhatott meg. Ebéd után Dessewffy Marczell jött hozzám, a ki már szinte itt fogja magát a Cancelláriánál applicálni. 11-ig Hoffmann-t olvastam. Csípős hideg idő volt.

25. *Csőtörtökön.* 9—2-ig a hivatalban voltam, Kussevichnek Consignatiókat írtam, 2—3 $\frac{1}{2}$ -ig Hoffmann-t olvastam. 3 $\frac{1}{2}$ -kor minthogy a szakács elutazott Kállóba, a Stadt Londonhoz mentem ebédelni, ebéd után Barkassyhoz, azután haza jöttem, 8-kor Thaisz Endre, Döbrentey és egy pesti kereskedő jöttek hozzám, kikkel mintegy egy óráig beszélgettem. Thaisz — a mint mondá — csupán tiszeteletemre kívánt lenni, s ígérte, hogy egy kevés igen jó Csetneki dohánnyal fog szolgálni. 9—10-ig Hoffmann-t olvastam. Hideg idő volt.

26. *Pénteken.* 9—2-ig a hivatalban voltam; Báró Schönsteinnak Consignatiókat írtam; kevés munkáim levén, Kazinczy Laczinak is írtam egy levelet. 2—4-ig a Gróf által kezembe adott 3 levelet tisztáztam le. Egy szólott a főcancelláriusnak, melyben a Szabolcsi Deputátiónak egy Urbariális tárgyban adott véleményét küldi meg a Gróf, — más Szathmár vgyének, melyben Táblabíróvá lett kineveztetését köszöni meg, — a harmadik pedig Helmecey pénztárnoknak, melyben tudtára adja, hogy a nádornak érkezett levele szerint az ifju király ajándéka a tudós társaság részére 10,000 pengő frtot teszen, hogy Comárom vgyében e részre 500. v ftokat szedtek össze, és hogy Gróf Eszterházy Miklós ugyancsak a társaság számára 8000 pengő ft. ajánlást tett. 10-ig Hoffmann-t olvastam. Hideg idő volt.

27. *Szombaton.* 9—2-ig a hivatalban voltam; ma kezdettem legelőször protocollálni németül. A Gróf parancsolatjából Szüts ágensnél is voltam, de nem találtam otthon; Thaisz mintegy egy ftnyi igen jó szagú Csetneki dohányt küldött. 9—11-ig Hoffmann-t olvastam. Szép tiszta idő volt.

28. *Vasárnap.* Reggel elmentem a hivatalba, azután Király Lajost látogattam meg; a Gárda lovait is megnéztük; említette, hogy egy Berta nevű Gárdista meghalt. 1 $\frac{1}{2}$ -kor hazajövéen, ebéd után Baranyayval és egy Egri fivel Márton Professorhoz mentünk, a leányaival is megismerkedtem, gyertyagyújtásig ott mulattunk. Esős idő volt.

29. *Hétfőn.* Reggel 6 óraker a Gróf elküldött Baranyayért, annak utána behivatván némely rendeléseket és 200 frot adott költségre s Laczival együtt elutazott Kállóba; én 9—2-ig a hivatalban voltam, a Kussevich Consignátióit írtam. Estve a Francia Revolutió históriáját olvastam. Hives idő volt.

30. *Kedden.* 8—2-ig a hivatalban voltam; azután olvastam egész estve. Hives idő volt.

31. *Szerdán.* 9—2-ig hivatalban voltam; ebéd után Barkassyal elmentünk a Gárda házhoz, én Királyt meglátogattam, Vojnits is bejött egy kis időre, annak utána haza jövé, a M. országí Revolutio Historiáját olvastam; Baranyay és azon esmerős Egri fi medicus is volt nálam. Hives idő volt.

November 1. Csütörtök. 8—2-ig hivatalban voltam. Gróf Forgácsot a Kussevich Bureaujába dislocálták a Protocollumból és Duschek azt mondotta, hogy ismét egy Pálmafi nevű új Practikáns fogunk kapni. Ebéd után idehaza verseket írtam. Baranyai és Molnár is voltak nálam; ők mondták, hogy Kunch Lajost Szűts ágens magához vette. Hives idő volt.

2. *Péntek.* 8—2-ig a hivatalban voltam; délután itthon verseket írtam. Borús idő volt.

3. *Szombat.* 8—2-ig hivatalban, 2—3-ig ebéden voltam; hazajövé, egy darabig a Histoire des Troubles de Hongriet, azután a Rákóczy Manifestumait olvastam; estve Barkassy hozzám jövé, a kassai gyűlés actáit olvastuk egész estve. Esős idő volt.

4. *Vasárnap.* 8—2-ig hivatalban voltam, ebéd után Barkassynál, onnan hazajövé, olvastam; 7-kor Barkassy hozzám jövé, az Ónodi gyűlés actáit olvastuk, 9 után én a Hist. des Troubl. Esős idő volt.

5. *Hétfőn.* 8—2-ig a hivatalban voltam; 7-kor Barkassy jött hozzám s 9-ig az ónodi gyűlés actáit olvastuk. Később a Hist. des Troublest olvastam. Eső esett.

6. *Kedden.* 8—2-ig hivatalban voltam, 9-kor Barkassyhoz menvén 9-ig nála Csécsyt olvastuk; később itthon a Hist. des Troublest olvastam. Esett az eső.

7. *Szerdán.* 8—2-ig a hivatalban voltam, Gróf Nádasdynak és Jakabfynak a Protocollumát készítettem; ebéd után egy darabig Vitéz Registraturából való practikáns volt nálam, azután elmentem Barkassyhoz, ottan Csécsyt olvastuk. Szűts ágensnél is voltam.

8. *Csütörtökön.* 8—2-ig a hivatalban voltam; ebéd után Barkassyal járkálni mentem; hazajöttöm után a Grófnak levelet írtam; azután pedig Fessler 4-dik darabját olvastam. Derült idő volt.

9. *Péntek.* 8—2-ig hivatalban voltam, 2 után Tar hozzám jövé, egy ideig beszélgettünk. Elmente után Fesslert olvastam. Hives idő volt.

10. *Szombat.* 8—2-ig hivatalban voltam, ebéd után Kunch jött hozzám. Azután Fesslert olvastam. Hives idő volt.

11. *Vasárnap.* 8—2-ig hivatalban, 2—3-ig ebéden, 4—6-ig Baranyaynál. Azután Fesslert olvastam. Hives idő volt.

12. Hétfőn. 8—2-ig hivatalban voltam, akkor elmentem Sebes majorhoz, a Dani állapotja eránt beszéltem vele de azt mondotta, hogy el vagyon egészen hibázva, s újra kell ajánltni, a Cancellária útján; megígérte azonban, hogy valamelyik nap menjek el hozzá s velem együtt Korponaytól a Conduit Listáját kiveszi. 4—7-ig az atyámnak, Teleky Laczinak és Kapczy Tamásnak levelet írtam.

(Hiányzik a többi.)

Közli: CZÉKUS LÁSZÓ.

AD VOCEM.

Supra agnő. A körmöczbányai virág-ének eme kezdő szavait annak idejében *Sutra agnő*-nek értelmeztem, Beöthy Zsolt pedig *Zsúpra agnő*-nek olvasta (*Phil. Közl. I. 142. 1.*). Úgy tetszik, hogy egyönk sem találta fején a szeget. A Századok 1876. 330. lapján megemlítettem a latin *supra* szót s vonatkoztattam is rá az eredetiben fölötte álló *super bunau(?)*-t s mégis mellőzendőnek tartottam, holott annak elfogadásával, a *Supra agnő szökj fel kabla* sorban, parallelismust is találhattam volna. Mindketten magyar szót kerestünk a *supra*-ban, mert meg sem gondoltuk, hogy a diákosság ide is leeresztette volna gyökerét. Most olyformán áll a dolog, mintha mégis ezt kellene hinnünk.

Van egy hegedűs énekünk, mely Szkárosi H. Andrásnak »Mindez világnak im esze veszött« kezdetű zsolttára emlékeztetőleg »Fenékkal fölfordult már ez széles világ« sorral kezdődik. Thaly K. a Szencsey-codexből közli (Vit. én. II. 81. 1.) pár obscoenus stropa kihagyásával. Ettől sok tekintetben eltérő XVII. századi szöveg van előttem, melynek utolsó versszaka előtt, hol Thaly nem jelez kihagyást, ez a makkaroni stropa áll:

Surge supra frater, abeamus inde,
Non est hic becsület, si non scis mentire (igy)
Cum mendatione solent hic vivere,
Si quid aufurasti, ad canistrum pone.

Egy-két latin szó, elébb is találkozik az énekben, ennek a strophának kezdete pedig (*Surge supra*) annyira egyez a virág-énekével, hogy az ebben használt *Supra* szónak szinte lehetetlen egyéb értelmet tulajdonítanunk, mint a mit amabban a *Surge supra* fejez ki.